

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

14. května 2008 *

Ve věci C-109/07,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Prud'homie de pêche de Martigues (Francie) ze dne 17. prosince 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 20. února 2007, v řízení

Jonathan Pilato

proti

Jean-Claude Bourgaultovi,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, A. Tizzano (zpravodaj), A. Borg Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

po vyslechnutí generální advokátky,

* Jednací jazyk: francouzština.

vydává toto

Usnesení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu a platnosti článku 11a nařízení Rady (ES) č. 894/97 ze dne 29. dubna 1997 o některých technických opatřeních pro zachování rybolovných zdrojů (Úř. věst. L 132, s. 1, Zvl. vyd. 04/03, s. 156), ve znění nařízení Rady (ES) č. 1239/98 ze dne 8. června 1998 (Úř. věst. L 171, s. 1, Zvl. vyd. 04/03, s. 256, dále jen „nařízení č. 894/97“).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. Pilatem a J.-C. Bourgaultem, dvěma majiteli rybářských plavidel registrovaných u quartier des affaires maritimes de Martigues (úřad pro námořní záležitosti v Martigues), ve věci použití rybolovného zařízení zvaného „thonaille“ J.-C. Bourgaultem.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Článek 11a nařízení č. 894/97 stanoví:

„1. Od 1. ledna 2002 se všem plavidlům zakazuje mít na palubě nebo používat k rybolovu jednu nebo více unášených tenatových sítí určených k odlovu druhů uvedených v příloze VIII.

2. Od 1. ledna 2002 je zakázáno vykládat druhy uvedené v příloze VIII, které byly odloveny do unášených tenatových sítí.

3. Do 31. prosince 2001 může mít rybářské plavidlo na palubě nebo používat k rybolovu jednu nebo více unášených tenatových sítí podle odstavce 1 poté, co obdrží povolení vydané příslušnými orgány členského státu vlajky.

[...]"

- 4 Mezi druhy uvedenými v příloze VIII uvedeného nařízení se nachází také tuňák obecný.

Vnitrostátní právní úprava

- 5 Prud'homie de pêche de Martigues (tribunál pro záležitosti rybolovu v Martigues) je zřízen nařízením ze dne 19. listopadu 1859 o pravidlech námořního pobřežního rybolovu v pátém námořním obvodu, ve znění nařízení č. 90-95, ze dne 25. ledna 1990 (JORF ze dne 27. ledna 1990, s. 1155, dále jen „nařízení z roku 1859“).
- 6 Podle článku 5 nařízení z roku 1859 jsou příslušníky společenství prud'hommes podnikatelé v odvětví rybolovu, kteří po dobu jednoho roku vykonávají činnost v obvodu Prud'homie a požádali o příslušnost k obvodu tohoto orgánu.

7 Podle článku 7 uvedeného nařízení jsou členové Prud'homie vybíráni mezi členy společenství, kteří vykonávají rybolovnou činnost po dobu deseti let.

8 Článek 17 uvedeného nařízení stanoví:

„Pravomoci členů Prud'homie de pêche jsou stanoveny následovně:

1. Rozhodují sami, výlučně a bez možnosti odvolání, obnovy řízení nebo kasačního opravného prostředku o všech sporech mezi rybáři, které vyvstaly v souvislosti s rybolovnými činnostmi, postupy a opatřeními, které s nimi souvisí, v rozsahu jejich pravomoci.

Dále jsou za účelem co možná největšího předcházení sporům, škodám nebo nehodám zvláště pověřeni, pod pravomocí komisaře Inscription maritime (námořního rejstříku):

regulováním využívání moře a příslušenství veřejného námořního majetku mezi rybáři;

určováním míst, střídání pořadí, přidělení nebo nájmu, stanovišť a výchozích míst přidělených každému druhu rybolovu;

stanovením pořadí, v němž musí rybáři spustit své sítě ve dne a v noci;

stanovením denních a nočních hodin, kdy lov určitých ryb musí být nahrazen lovem ryb jiných;

konečně, přijmout veškerá pořádková a obezřetnostní opatření, která nejsou stanovena v tomto nařízení z důvodu jejich různorodosti a početnosti.

2. Spravují věci společenství.

3. Přispívají v souladu s článkem 16 zákona ze dne 9. ledna 1852 k vyhledávání a zjišťování protiprávních jednání v oblasti pobřežního rybolovu.“

9 Článek 18 nařízení z roku 1859 stanoví, že členové Prud'homie skládají před nástupem do funkce slib před juge de paix (smírčím soudcem) v místě svého bydliště, který zní následovně:

„Slibuji, že budu spolehlivě vykonávat funkce člena Prud'homie de pêche a zajišťovat řádné plnění pravidel týkajících se pobřežního rybolovu, že se budu řídit příkazy udělovanými mými nadřízenými a budu odhalovat porušení pravidel bez nenávisti a ohledu na pachatele.“

10 Článek 22 nařízení z roku 1859, který se týká odvolávání členů Prud'homie, zní následovně:

„Členové Prud'homie de pêche mohou být odvoláni ze svých funkcí ředitelem Inscription maritime v návaznosti na předběžné šetření vedené správním úředníkem Inscription maritime.

Ministr pověřený námořním obchodem může vyhlásit rozpuštění Prud'homie na návrh ředitele Inscription maritime. [...]

Každý odvolaný člen Prud'homie může být opětovně zvolen až po třech letech ode dne jeho odvolání.

[...]“

11 Článek 24 nařízení z roku 1859, které upravuje kontradiktorní řízení před Prud'homie de pêche, stanoví mimo jiné tajnost porad členů Prud'homie.

12 Článek 25 první pododstavec nařízení z roku 1859 stanoví, že „rozhodnutí členů Prud'homie jsou okamžitě vykonatelná.“

13 Podle článku 26 nařízení z roku 1859:

„Správní úředník Inscription maritime nebo jeho zmocněnec se účastní, považují-li to za vhodné, jednání a porad tribunálu, avšak pouze za účelem ujištění, že vše probíhá řádným způsobem.“

14 Nakonec článek 27 nařízení z roku 1859 stanoví:

„Považují-li se dva Prud'homie za příslušné k rozhodování téže věci, spor o příslušnost je předložen jim nadřízenému řediteli Inscription maritime.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že dne 12. června 2006 zjistil předseda Prud'homie de pêche de Martigues, že na palubě lodi J.-C. Bourgaulta se nachází rybolovné zařízení zvané „thonaille“, s jehož pomocí posledně uvedený ulovil patnáct tuňáků obecných.

16 Dne 6. prosince 2006 podal J. Pilato k Prud'homie de pêche de Martigues stížnost proti J.-C. Bourgaultovi, v níž uvedl, že zařízení „thonaille“ představuje „unášenou tenatovou síť“ ve smyslu článku 11a nařízení č. 894/97, a jeho použití je tedy zakázáno. Jonathan Pilato tak tvrdil, že ulovení patnácti tuňáků obecných J.-C. Bourgaultem pomocí zakázaného rybolovného zařízení mu způsobilo újmu, jelikož byly uvedeny na trh ryby ulovené protiprávně a s vynaložením nižších nákladů, než jaké jsou vynakládány při rybolovu v podmínkách, které jsou v souladu s právem. Z těchto důvodů navrhl, aby Prud'homie de pêche de Martigues rozhodl o náhradě újmy, která mu byla způsobena nekalou soutěží ze strany J.-C. Bourgaulta.

17 Na jednání před Prud'homie de pêche de Martigues dne 17. prosince 2007 sice J.-C. Bourgault uznal skutkové okolnosti, které mu byly vytýkány, popřel však, že zařízení „thonaille“ představuje „unášenou tenatovou síť“ ve smyslu článku 11a nařízení č. 894/97 a zpochybnil platnost tohoto ustanovení.

18 Za těchto okolností se Prud'homie de pêche de Martigues rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba článek 11a [nařízení č. 894/97] vykládat tak, že zakazuje rovněž tenatové sítě, které nejsou vůbec nebo téměř vůbec unášeny z důvodu plovoucí kotvy, ke které jsou připevněny?

2) Je čl. 11a odst. 1 a 2 [nařízení č. 894/97] platný v rozsahu, v němž:

- a) se jeví, že sleduje striktně environmentální cíl, zatímco právním základem, z něhož vychází, je článek [43 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 37 ES)] [;]

- b) neposkytuje definici unášené tenatové sítě, a nestanoví tak jasně rozsah své působnosti[;]

- c) není jasně odůvodněný[;]

- d) nezohledňuje dostupné vědecké a technické údaje, environmentální podmínky v různých regionech Společenství ani nákladové výhody plynoucí ze zákazu, který stanoví[;]

- e) není přiměřený vzhledem ke sledovanému cíli[;]

- f) je diskriminační, neboť zachází stejně s odlišnými zeměpisnými, hospodářskými a sociálními situacemi[;]

- g) nestanoví žádnou výjimku ve prospěch rybářů, kteří provádějí rybolov v malém měřítku, jako je rybolov s pomocí zařízení ‚thonaille‘, jenž krom toho, že je tradičním způsobem rybolovu ve Středozemním moři, má životní význam pro obyvatelstvo, které jej provozuje, a je navíc značně selektivní[?]“

K příslušnosti Soudního dvora

- 19 Úvodem je třeba ověřit, zda je Prud'homie de pêche de Martigues „soudem“ ve smyslu článku 234 ES, a zda je tedy Soudní dvůr příslušný rozhodnout o otázkách, které mu byly položeny.
- 20 Rada Evropské unie a Komise Evropských společenství mají totiž, aniž by formálně vznesly námitku nepřislušnosti, pochybnosti o soudní povaze předkládajícího orgánu zejména vzhledem k podmínkám odvolávání členů Prud'homie de pêche, obsahu slibu, který musí složit před svým nástupem do funkce, a skutečnosti, že Prud'homie má vykonávat některé své funkce pod pravomocí komisaře Inscription maritime.
- 21 Francouzská vláda naproti tomu uvádí, že Prud'homie de pêche de Martigues splňuje všechna kritéria stanovená judikaturou Společenství k tomu, aby byl kvalifikován jako „soud členského státu“ ve smyslu článku 234 ES, zejména kritérium týkající se nezávislosti předkládajícího orgánu.
- 22 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury při posouzení, zda předkládající orgán má povahu „soudu“ ve smyslu článku 234 ES, což je otázka,

která spadá výlučně do práva Společenství, bere Soudní dvůr v úvahu souhrn okolností, jako je zákonný základ orgánu, jeho trvalost, závaznost jeho jurisdikce, kontraktorní povaha řízení, použití právních norem orgánem, jakož i jeho nezávislost (viz zejména rozsudky ze dne 17. září 1997, Dorsch Consult, C-54/96, Recueil, s. I-4961, bod 23; ze dne 31. května 2005, Syfait a další, C-53/03, Sb. rozh. s. I-4609, bod 29, a ze dne 14. června 2007, Häupl, C-246/05, Sb. rozh. s. I-4673, bod 16).

23 Co se konkrétněji týče nezávislosti předkládajícího orgánu, tento požadavek předpokládá, že je uvedený orgán chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit nezávislost rozhodování jeho členů, pokud jde o spory, které jim jsou předloženy (rozsudek ze dne 19. září 2006, Wilson, C-506/04, Sb. rozh. s. I-8613, bod 51 a citovaná judikatura).

24 Soudní dvůr měl rovněž příležitost uvést, že tyto záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro zdržení se hlasování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců, pokud jde o neovlivnitelnost uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitu ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci (viz v tomto smyslu rozsudky Dorsch Consult, uvedený výše, bod 36; ze dne 4. února 1999, Köllensperger a Atzwanger, C-103/97, Recueil, s. I-551, body 20 až 23; ze dne 29. listopadu 2001, De Coster, C-17/00, Recueil, s. I-9445, body 18 až 21, a Wilson, uvedený výše, bod 53). V tomto ohledu judikatura ke splnění podmínky nezávislosti předkládajícího orgánu zejména vyžaduje, aby byly případy odvolávání členů uvedeného orgánu výslovně vymezeny ustanoveními právních předpisů (viz v tomto smyslu rozsudky Köllensperger a Atzwanger, uvedený výše, bod 21, a ze dne 30. května 2002, Schmid, C-516/99, Recueil, s. I-4573, bod 41).

25 V projednávaném případě z nařízení z roku 1859 a z vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že členové Prud'homie de pêche podléhají, přinejmenším pokud jde o některé jejich aktivity, správnímu dohledu.

- 26 Z článku 17 odst. 1 nařízení z roku 1859 totiž výslovně vyplývá, že členové Prud'homie de pêche vykonávají řadu svých funkcí pod „pravomocí komisaře Inscription maritime“. Pracovník téhož správního orgánu má rovněž pravomoc na základě článku 27 uvedeného nařízení rozhodovat případné spory o příslušnost mezi různými Prud'homies de pêche.
- 27 Navíc je třeba poznamenat, že článek 18 uvedeného nařízení vyžaduje, aby členové Prud'homie de pêche složili slib, kterým rovněž slibují, že se budou „řídit příkazy udělovanými jich nadřízenými“.
- 28 Dále se nejeví, že by odvolávání členů Prud'homie de pêche podléhalo zvláštním zárukám umožňujícím rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti, pokud jde o neovlivnitelnost uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem.
- 29 V souladu s článkem 22 nařízení z roku 1859 tak mohou být členové Prud'homie de pêche odvoláni ředitelem Inscription maritime po pouhém předběžném šetření, aniž by toto ustanovení nebo jiný článek uvedeného nařízení stanovily důvody, pro které by tito členové mohli být případně odvoláni.
- 30 Za těchto podmínek nemůže být Prud'homie de pêche de Martigues považován za splňující podmínku nezávislosti předkládajícího orgánu, jak je definována judikaturou připomenutou v bodech 23 a 24 tohoto usnesení.
- 31 Z výše uvedeného vyplývá, že Prud'homie de pêche de Martigues není soudem ve smyslu článku 234 ES. V důsledku toho je třeba na základě čl. 92 odst. 1 a čl. 103 odst. 1 jednacího řádu konstatovat, že Soudní dvůr je zjevně nepřislušný ke zodpovězení položených otázek.

K nákladům řízení

- ³² Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před Prud'homie de pêche de Martigues, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený orgán. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Soudní dvůr Evropských společenství je zjevně nepříslušný ke zodpovězení otázek položených rozhodnutím Prud'homie de pêche de Martigues ze dne 17. prosince 2006.

Podpisy.